

Knockout-konge fra Thy

Idræts historie. Fra barsk opvækst i Thy til de store boksearenaer i Europa i 1930'erne

Først i november 2004 udkom bogen "Thy i bevægelse", der fortæller om 100 års idrætsliv i Thy og Vester Hanherred. Udgiveren er Thisted Museum, og den 440 sider store - og rigt illustrerede - bog er udarbejdet i samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune. Forfatterne er museumspædagog Svend Sørensen, journalist Flemming Skipper og byrådsmedlem Kr. J. Kristensen. I bogen fortælles om en sportsmand, der er hentet frem fra glemmen: Einar Agerholm, en af de første danske professionelle bokkere, hvis popularitet kan sammenlignes med en senere tids Brian Nielsen.

Einar Agerholm med sejrens blomster. Her var det franskmanden Jean Luc Simon, det gik ud over.

Einar Agerholm - siger navnet dig noget? Nej, vel! Men det var et kendt navn i første halvdel af det 20. århundrede både herhjemme og i udlandet. Han var bokser, blandt Danmarks første internationalt kendte professionelle bokkere. Og så var han fra Thy. Sådan da. Han stammede fra Mors, men voksede op i en plejefamilie i Thy. Det var også i Thy, han havde de første kampe. Hvis man ser bort fra dem, han måtte igennem de steder, hvor han tjente. Det kunne være en barsk kamp at begå sig på landet mellem husbond og ældre karle. Han fortæller om det i en erindringsbog og instruktionsbog om selvforsvar (jiu-jitsu og boksning), som han udgav kort før sin dramatiske død i befrielsesdagene maj 1945 som kriminalbetjent i Odense. Kun 39 år gammel.

Einar Agerholm begyndte sin boksekarriere med at lære sig selv teknikken gennem en bog, som en anden bokser, Dick Nelson, havde skrevet. Og da han som ung kom til København, meldte sig ind i IK99 og skabte sig et navn

som en talentfuld nævekæmper og respekteret sportsmand. Der var på alle måder stil over Agerholm - det lyser ud af meget af det, der er skrevet om ham. Hårdt slog han, han bokkede på en måde, som tilskuerne kunne lide, og det kom da heller ikke som nogen overraskelse, at han meldte sig i de professionelle rækker. "Man kunne næsten straks spå, at han ville komme til at tjene penge", som "Idrætsbladet" skrev om manden, der gjorde springet fra tjenestedreng til mesterbokser, ofte med et honorar på 16.000 kr. for nogle få minutters kamp. En formidabel sum penge dengang.

Agerholms skygge

Den første professionelle kamp havde han 1930 i Idrætshuset i København, hvor hans svenske modstander opgav efter tredje omgang. Længe varede det ikke, før de andre professionelle bokkere kom til at stå i skyggen af Agerholm. Han blev datidens store trækplaster - som en langt senere Brian Nielsen blev det, men på en helt anden baggrund. Som professionel vandt Agerholm 22 kampe på knockout, fem på point, bokkede seks uafgjort, tabte to på points, og hans karriere sluttede på en måde, da han i en kamp om Europamesterskabet i weltervægt blev stoppet i anden omgang af tyskeren Gustav Eder i Forum i 1935. Et forsøg på et comeback mod en belgier senere samme år mislykkedes. Einar Agerholm opgav - for første gang i karrieren - mellem to omgange; det var mellem ottende og niende.

"Nogen skade af den hårde sport havde Agerholm dog ikke lidt", som nævnte idrætsblad formulerer det. Det kan man konstatere ved selvsyn i den omtalte bog om sit liv og selvforsvarets ædle kunst, han fik tid til at skrive, da han som kriminalbetjent måtte "under jorden" i slutningen af Besættelsen.

"Når Einar Agerholm gik i ringen, virkede han sammenbidt og alvorlig, men bag den hårde skal bankede et bravt hjerte, og af natur var han hjælpsom og ligetil. Ingen autografdreng gik forgæves til hans bopæl. Agerholm var glad, når han kunne sprede glæde hos andre mennesker".

Sådan huskede "Idrætsbladet"s Carl Ettrup i 1945 den sympatiske pengebokser fra den nordvestlige udkant af Danmark.

Heltborg, Ashøje - og Gråsten

Einar Agerholm - skiftede handskerne ud med cerutten. En mand med stil. Fotograferet året før han i majdagene 1945 blev offer for tyske kugler i Odense.

Her sidder Linne Hedegaard næsten 60 år senere og skriver sit portræt af den helt unge Einar Agerholm:

"Han var plejesøn af Kristiane og Peter Fly i Heltborg. Kristiane syede for folk, Peter var murer og skorstensfejer. De var barnløse og havde også en pige i pleje. Der var mange barnløse på den tid, der havde skolebørn i pleje for betaling. Einar kom senere til at tjene i Villesgaard og boksede på alt, hvad han kom i nærheden af. Og han stod således og boksede på stalddøren, da min far var dernede, og han havde hængt en sandsæk op i laden, som han øvede sig på. En aften, da han havde været til gymnastik i Heltborg Forsamlingshus, mødte han på hjemvejen møller Balsby, som han

så spurgte: "Væl do bogs?". Men det var mølleren ikke interesseret i! Agerholm forlod Thy og blev "rigtig" bokser.

Han vendte tilbage, og det blev slået stort op: Der skulle være boksekamp på Ashøje. Agerholm skulle møde en københavner, Kjærulf, der havde været "københavnerdreng" i Nørhedegaard i Visby. På skrænten i nærheden af os sad to af sønnerne derfra, og da københavneren var i gulvet, råbte de: "Op mæ dæ Kjærulf, det ka do et vær bekjend". Agerholm vandt kampen, og vi jublede, men nogle var gale og råbte, at det nok var aftalt spil. Senere skulle Agerholm kæmpe en mesterskabskamp, som blev transmitteret i radioen. Der var store forventninger, men da Agerholm blev slået ud i første omgang, var borgerne i Heltborg meget skuffede - ja, nogle ringede og skældte Peter Fly ud, og der var en der smadrede sin radio".

I 1936 var Linne Hedegaard "ung pige" på Rønshoved Højskole, hvor eleverne havde fået lov at komme til rundvisning på Gråsten Slot. Og hvem viste rundt? Det gjorde den tidligere professionelle bokser Einar Agerholm - han var stoppet året forinden.

"Pigerne fortalte, at Agerholm gik på strømpefødder i et par røde hjemmestrikkede strømper".

Tjenestedrengen

Einar

Han har ikke været uden en vis charme, denne forhenværende og belevne bokser, der havde gået i en hård skole. Ikke så meget i bokseringen. Der havde han jo lært at forsvare sig - at slå igen. Nej, det var dengang, han var tjenestedreng, vogterdreng, arbejdsdreng - kort sagt altid "dreng", som han konstaterer i de i øvrigt velskrevne erindringer, der afslører nye overraskende - og indsigtfulde - sider af den tidligere bokser. Hør blot her:

"Hvert nyt sted var jeg dreng for folk, med hvilke min eneste rent personlige forbindelse som regel bestod af en uendelig række håndfaste lussinger. Skulle jeg nogensinde finde på at beklage mig over de klø, jeg havde fået i mit begivenhedsrige liv, så tror jeg ikke, jeg ville skænke kampårene i ringen en tanke. Derimod ville drengårene blive fremkaldt i erindringen, for eksisterer der mon lussinger, så ubarmhjertige som dem, der i ondt lune kaldes ud mod en lille, moderløs pleje- eller tjenestedreng? Dette er ikke et anfald af selvmedlidenhed, men også møntet på tusinder og atter tusinder af andre plejebørn og tjenestedrenge, som har gået i den samme hårde skole. En mand med en del erfaring og menneskekundskab har engang sagt, at jeg blev "stålsat" til mine kampår indefra. Jeg modsagde ham ikke".

Et af lyspunkterne for Einar i barndommen var læsningen. Det var ikke bøger, det var avisernes sportsreferater, han kastede sig over, og det bedste var Thisted Amts Tidendes "ekko" fra de store boksekampe i København. En længsel var blevet vakt. Han skulle derover - det var derovre det foregik, ikke der hvor der kun var arbejde og lussinger.

"Det var ikke sådan, at jeg i stilhed gik og satte husbands lussinger i banken for senere at give dem tilbage med renter. Nej, en skønne dag ville jeg bare komme skridende ind på gårdspladsen, præsentere mig som verdensmester i mellemvægtsboksning og derefter fastslå, at den sidste uretfærdige øretæve var uddelt på dette sted. I et tilfældigt lune havde jeg nemlig købt hele gården med besætning og ønskede nu et folkehold med bedre manerer og frem for alt med mere humane fremgangsmåder over for stedets skiftende tjenestedrenge ..."

Hjælpsomheden

kostede ham livet

Vi efterlod Einar Agerholm som forhenværende mesterbokser på strømpefødder i et par røde hjemmestrikkede

strømper på Gråsten Slot. Efter tiden som portner for kronprinsparret kom han ind ved politiet og avancerede til kriminalbetjent. Det var under Besættelsen, en dag blev politiet "taget" af tyskerne, og de betjente, der undslap, måtte gå "under jorden" og i mange tilfælde ind i modstandsbevægelsen. Det var den vej, Einar Agerholm gik. Det er i bogen "Faldne i Danmarks Frihedskamp 1940-45", dette slutkapitel af hans liv er beskrevet. Det er også her, man kan læse, hvad der blev af tjenestedrengen - plejebarnet - efter "flugten" fra Thy. Han kom i bagerlære på Sjælland, aftjente værnepligt ved garderehusregimentet, hvorfra han hjemsendtes som korporal. I 1937 blev han ansat som politibetjent i Odense: *"Natten mellem fredag den 4. og lørdag den 5. maj 1945 indkaldt til tjeneste ved kriminalpolitiet på rådhuset i Odense. Dræbt under ildkamp med HIPO-folk den 5. maj"*. I nekrologerne over Einar Agerholm i det befriede Danmark maj 1945 er det ordet *"hjælpsomhed"*, der går igen. Og det var netop hans store hjælpsomhed, der kom til at koste ham livet. Han ville bjærge en såret kammerat, der lå i den nye park i Odense, "Eventyrhaven", og under forsøget på at hjælpe, blev han skudt ned af rester af HIPO-korpset - det tyske hjælpepoliti bestående af blandt andre danske landsforrædere - der havde forskanset sig i en nærliggende bygning og derfra kæmpede deres formålsløse kamp for Det tredje Rige.